

$\frac{3}{75}$

HOTEJL

Ú v o d n í k .

Vždycky trávím část dovolené na písku. Jednak abych si zalezl, jednak abych se mohl opájet vrcholem bez plechovek, deště resp. devízového příslibu. Leč, až letos jsem se dověděl, že "lezení ve skaláku je ztrátová záležitost". K pochopení uvedeného citátu je zřejmě nutné vžít se do postavení špičkového sportovce. Jsou totiž i takoví, kteří v otázce lezecké formy nevěří svému vlastnímu já. Aby se v sobě lépe vyznali, vymysleli systém bodování. Prý systém důkladný, přesný a použije-li jej více lidí, i vhodný k soustěžení. Princip je jednoduchý na pochopení i počítání /vystačíte s násobením a sečítáním/.

Za každou vylezenou cestu na písku je počet bodů roven stupni obtížnosti. Fyzicky zdatný jedinec tak může ve vhodném skaláku nasekat i 80 bodů. Složitější je to ve velehorách, kde stupeň obtížnosti násobíte deseti. Tedy 1 x Hokejka = 60 bodů. A v ještě vyšších horách se počítá desetinásobně každý i započatý den výstupu /jak se počítá $A_{1,2,3,4}$ nevím/. Taková metoda sebehodnocení prý přinutí i poměrně líné lezce k maximálnímu výkonu a nadto preferuje velehorv, kde lze provádět přímo bodové orgie. Ortodoxní piskaři tedy musí pohořet i ve skaláku plném desetimetrových sedem. Zdá se ovšem, že při všech výhodách má bodování vážné nedostatky, které bude nutné odstranit. Jinak hrozí nebezpečí ze strany méně výkonných, ale ctižádostivých jedinců, kteří kvůli zisku mrzkých 50 bodů polezou dva dny na Streleckou věž. A to ještě nemůžeme při české vynalézavosti pominout možnost bivaku u čtvrtého kruhu na Podmokelské. A co kdýž slezu stěnou dolů, protože mně spadlo lano? /I to se stalo! - pozn. red./ Musím odpočítávat?

Z výčtu nedostatků vzniká dojem, že se zatím málo horolezců nechá k lezení nutit. Osobně se domnívám, že je to škoda. Kdyby se bodování více rozšířilo, mohl by se nějaký vhodný skalák obětovat středisku vrcholového sportu a v těch zbývajících si lézt dobrovolně. Konec konců - zkuste si v Adršpachu nasekat 80 bodů za den!

MUDr Klaus Stelzer

VYČERPÁNÍ V HORÁCH.

Ne osud, ale nedostatek prozíravosti

V listopadu 1973 se konalo v Innsbrucku pod vedením doc. Dr G. Flory 3. mezinárodní zasedání lékařů záchranných služeb. Problémy únavy, vyčerpání a smrti při zachránění jsou důležité pro každého horolezce a turistu v letních i zimních horách, i pro každého lyžaře.

Sport, zde konkrétně horolezectví, je určitou formou tělesné práce. Je spojen se značnou spotřebou síly a energie a předpokládá určitou výkonnost. Zdravý člověk je za normálních okolností před nadměrnou únavou chráněn samočinným pravidelným cyklem: práce - únava - přerušení práce - spánek - zotavení. Objeví-li se však stressové faktory, může dojít k vyčerpání. Vnější faktory jsou: mimořádná tělesná námaha, bolesti, náhlé změny výšky, nedostatek kyslíku, chlad, horko, mokro, zvrát počasí a psychické podněty jako rozčilení, strach ze smrti, osamělost a žízeň. Dále je vyčerpání, vedle těchto fyzických a psychických vlivů, závislé na konstituci a dispozicích jedince, na jeho vytrénovanosti, vůli podat výkon, nedostatku spánku, nevhodném užití alkoholu a léků. Spolupůsobí tu i sociální prvky jako: je-li postižený sololezec, má-li kamarády, kteří mu pomohou překonat krizové situace, nebo kteří se jím naopak spolu s postiženým poddají jako neodvratnému osudu. Přeměnami v nervovém a hormonálním systému se vyčerpají všechny možnosti organismu k záchraně ohrožené existence. Stress se stává buď hybnou silou nebo překážkou na cestě k přežití.

Vývoj jednotlivých fází vyčerpání z hlediska vedoucího skupiny lyžařů na túře popisuje Dr. Schwarzenbach takto:

Po 2-3 hodinách se vytváří stadium zúženého perimetru: svět se zmenší a soustředí na vlastní ztrápené Já. Kamarádům je líp, mě pálí puchýř na levé noze, mučí mě žízeň. Proč jsem vůbec šel na tuhle túru? Všechny tyto pocity se sčítávají, vytváří se "stav nadržnosti", klesá "práh podrážděnosti" a asi o dvě hodiny později přichází "stav potenciálního výbuchu". Šlápnutí následujícího lyžaře na konec vlastní lyže, vztok na batoh, zpoždění plánovaného odpočinku o 1 minutu vyvolávají podle temperamentu rozličné reakce: Tonda sakruje a nadává, Jirka rebeluje proti skupině, chce vystoupit a vrátit se, Karel se stává apatickým a sedá si netečně do sněhu. V tomto stadiu je již značně omezena vnímavost. Člověk se dívá na hodinky a neví, kolik je;

odečítá údaj výškoměru a zapomíná tisícovky. Důležitá rozhodnutí vznikají při snížené přičetnosti často ve prospěch okamžitého pohodlí: při odpočinku zůstává větrovka v batohu /... vždyť se jde hned dál .../, při sestupu se opustí značená cesta ve snaze obejít stoupání do protisvahu /... v nejhorším se přece dá slanit!!/

S pokračujícím vyčerpáním nastává "juhahá-stadium", spojené s nepochopitelně nesmyslným chováním. Ledovce se přecházejí v oblastech trhlin /..někdo tam volá.../, vstupuje se na lavinové svahy, odhazují se důležité součásti výstroje, bez logického důvodu jsou opuštěni kamarádi.

Po tragedii na piliři Freney, v červenci 1961, popsal Bonatti v Mazeauově knize "Kroky do nebes" vyčerpání takto: únava, strach, výška 4 600 m, žízeň, strach, hrůza, mokro, slabost, sklíčenost, strach ze smrti, vyčerpání, beznaděj, bída, chlad, vítr, bouře, nespavost, vvsílení, zoufalství, ztráta vlády nad svými pohyby, injekce coraminu, bivakový vak, plastická folie, tablety coraminu, teplo, potrava, naděje, klid, vytrvalost, důvěra, opojení vítězstvím, automatické pohyby, naděje v záchranu, lokální omrzliny, nekonečná únava, nehybnost, lhostejnost, strach z ticha, strach z bouře, bezvědomí, bezmocnost, opojení smrtí!!

Jaké možnosti má každý horolezec, aby předešel popsáním stavům vyčerpání? Stupeň obtížnosti a délku plánované túry je třeba určit podle připravenosti a výkonnosti nejslabšího ze skupiny. Kdo je nemocný nebo mu není dobře, prožívá duševní vypětí, neměl by se účastnit větších akcí. Každý příznak únavy a vyčerpání je třeba brát vážně. Podle okolností je pak nutné túru zkrátit nebo úplně přerušit. Z vyčerpání nelze vyvozovat žádný odsudek osobnosti nebo horolezeckých schopností, stejně jako např. z alergie na včelí jed nelze nic soudit o osobnosti postiženého. Vedoucí skupiny by měl být únavou postižen co nejpozději, neboť musí být schopen takticky správně se rozhodovat. Snášení z výšek nad 2 500 m je třeba provádět s klidem, neboť mokro, chlad a vítr způsobují další komplikace. Vhodné přestávky, teplé nápoje, další oblečení, bivakový vak nebo slonice jako ochrana před podchlazením, jakož i dobré slovo nebo naopak energický příkaz mohou vyčerpaného podpořit. V teple chaty je pak možno se zotavit klidem a spánkem po příslušném zaopatření tekutinami a potravou.

Smrt při zachránění nastává většinou krátce před nebo po zachránění, když pomínou volní impulzy zachráněného, vyvolané stresem. Sklouznutí do pocitu bezpečí je sklouznutím do smrti. Vypotřebováním hormonů do kůry nadledvinek

je smrt při zachránění vegetativně hormonálním problémem. Prvním zákrokem lékaře záchranné služby je při pokročilém stavu vyčerpání, podchlazení, poranění lebky a kardiogenním šoku hned po zachránění injekce 1500-2000 mg prednisolonu i.v., během 24 hodin až 4000 mg. Dávka strophantinu k podpoře srdeční činnosti, jakož i ošetření případného stavu podchlazení a šoku je samozřejmostí. Aminokyseliny mohou na začátku vyčerpání zmobilizovat ještě poslední /!/ zbytky sil, avšak v takovémto stavu provokují změny vědomí a halucinace. Při podchlazení nesmí být aminokyseliny podány v žádném případě!!! Po těchto životně důležitých okamžitých opatřeních je třeba zachráněného co nejrychleji převézt vrtulníkem.

Kdyby byl nějaký člověk rychle přenesen do výšky 7 500 m a ponechán tam, vydržel by žít deset minut. Aklimatizací na výšku, to jest pozvolným přivývkáním organismu na zmenšený tlak kyslíku ve výšce, snížením tlaku kyseliny uhličitě v plicních sklípcích a tkáních, je možno horolezecky vystoupit až do výšky 8 500 m. Rychlé přizpůsobování na výšku zajišťuje dostatečné zásobování organismu kyslíkem zvýšením frekvence a objemu dýchání.

Při aklimatizaci na výšku se po týdny z krve ledvinami vylučuje práškovitá látka, převážně kyselý uhličitán sodný. 2,3 - difosfoglycerát, štěpný produkt červených krvinek, usnadňuje během této doby předávání kyslíku do tkáň. Ve výšce 4 500 m se dosahuje v intervalu od 24 hodin do 5 dnů 50%ní nasycení hemoglobinu, který v krvi zprostředkovává transport kyslík-kyselina uhličitá, kyslíkem. Toto aklimatizační období, spojené s poklesem výkonu, může být zkráceno potravou bohatou na fosfor.

Nejnebezpečnějším mechanismem přizpůsobování na výšku je však zvýšená erythropoesa, zvětšená tvorba červených krvinek v kostní dřeni. S tím spojené zhoustnutí krve zvyšuje odpor průtoku v cévách. Dobře aklimatizovaný člověk může tento jev vyrovnat jen rozšířením existujících a tvorbou dalších cév. Nadměrná ztráta kapaliny cca 1-2 litry v hodině při výstupu rovněž přispívá k zhoustnutí krve. Jako důsledek zvyšování nepoměru mezi krevní plazmou a krvinkami dochází ve velkých výškách /4 000 - 5 000 m/ k plicnímu edému s přetížením pravého srdce. Pocit žízně není dostatečně citlivý, aby mohl pitím vyrovnat ztrátu tekutiny. Aby se v horách předešlo poklesu výkonu, je třeba - v rozporu s mentalitou "starých mazáků" - i při výstupu a zvláště účastní-li se ho děti, pravidelně a v dostatečné míře pít. S ohledem na regulaci tepla a dodatečnou ztrátu solí. Nepít však studenou vodu! Na expedicích se osvědčil silně oslazený teplý čaj, citrony a sušené mléko. Všeobecně tak oblíbené pivo je nevhodné, neboť působením chmele dochází ke zvýšenému dodatečnému vyměšování tekuti-

ny /podobně jako např. u cuklistů/.

Vedle denní kontroly moče co do množství /nejméně 1500 ml/ a barvy by měla být během prvních dnů vyloučena nadměrná tělesná námaha. Maximální výkony může i ten nejlépe aklimatizovaný podávat jen asi do výšky 5 000 m. Od této výšky je k přizpůsobení se na každých dalších tisíc metrů nutný nejméně jeden týden. Mezi 7 000 a 7 800 m je možná ještě jen krátkodobá omezená aklimatizace. V těchto výškách se stává kalorická bilance negativní a odčerpávají se tělesné rezervy. Kvůli vyloučení rychlého tělesného a duševního zhroucení je nutno výkon přesně dávkovat při zachování silových rezerv.

Nevhodná potrava může podstatně snížit dobrou výkonnostní úroveň a vést k předčasné únavě a vyčerpání. Při stejném pokusném zatížení došlo při potravě bohaté na tuky a bílkoviny po 52 minutách, při smíšené potravě po 146 minutách a při potravě bohaté na uhlovodany teprve po 189 minutách k vyčerpání. Bílkoviny jsou pro výstavbu svalové hmoty vhodné ve formě masa, ryb, vajec, mléčných výrobků a rostlinných bílkovin z obilovin, ořechů a zeleniny. Pro obsah vitamínů, minerálních látek a stopových prvků mají přednost mléko, tvaroh a sýry před masem. Při špičkových výkonech v horách se osvědčila potrava složená z ovesných vloček s mlékem, cukrem a ovocem, doplněná samožitným pečivem. Bohužel, dnes vyvolává poptávka po mléku na chatách, podle temperamentu, unavený úsměv nebo příkré odmítnutí. Litř konservovaného mléka nezaujímá při dopravě víc místa než litř piva v plechovkách. Nebo snad spočívá důvod nedostatečné nabídky v něčem jiném ...?

K udržení optimální kondice a k zamezení předčasné únavy je vhodný:

- 1/ konstantní přísun energie tělu ve formě komplexních uhlovodanů /cukr, samožitné pečivo/
- 2/ omezit tuky a nahradit je hodnotnými uhlovodanv
- 3/ je nutná zvýšená spotřeba hodnotných bílkovin /mléčné výrobky, vejce, ořechy, maso/ a potravin, podporujících látkovou výměnu v buňkách
- 4/ je třeba se postarat o dostatečný přísun vitamínů a tekutin /ovocné šťávy, banány, jablka/.

Tři dny v Civettě

Severozápadní stěna Civetty je nejmohutnější stěnou v Dolomitech a jednou z nejvelkolepějších ve Východních Alpách vůbec. Na tento 3 218 m vysoký štít vystoupily ve dnech 3.-5. 8. 1974 Sollederovou cestou /obtížnost V+, VI-/ české horolezky Svlva Kysilková, Zorka Novotná, ing Anna Bromová a ing Marie Hlináková. Bylo to poprvé v historii stěny, kdy do ní nastoupilo samostatné ženské družstvo. Od prvovýstupu v r. 1925 se do stěny odvážily pouze tři ženy a to vždy s horskými vůdci. Výška stěny /1 160 m/, stálé nebezpečí padajících kamenů, proudy vody při změně počasí, nesnadný ústup, kladou velké nároky na fyzickou i psychickou zdatnost lezců.

Na doporučení oddílu /HO Spartak Písek/ a krajské horolezecké sekce jsme byly zařazeny do horolezeckého tematického zájezdu do Julských Alp a Dolomit. V Dolomitech jsme se utábořily na Col Bean u chaty Attilio Tissi'. Pozorování stěny, studium popisů a příprava potřebného vybavení nám zabrala první den. Počasí bylo dobré. Nastoupili jsme v pět hodin do stěny. Prvních 250 m vede řadou kolmých spár a mokrých komínů. Ve vedení jsme se střídaly. Po těžkém lezení v lámavé skále se složitou orientací jsme zabivakovaly v 9 hodin večer pod sněhovým polem. Zažily jsme velký údiv dvou milánských horolezců, kteří dolezli za soumraku na naši bivačkovou polici. Čtyři ženy v této cestě jistě nečekali.

Ráno v 5 hodin jsme zase začínaly lézt hned za italskou dvojicí. V lehčím terenu se postup urvchlil, zato kameny, které první den padaly za našimi zády, nás teď začaly chrožovat. Přišla první drobná zranění. Výstup na druhou šikmou rampu nám zabral podstatnou část druhého dne. Italská dvojice postupovala velmi pomalu a došlo k dohadům o správnosti směru výstupu. Nakonec bylo třeba vyškobovat asi 30 m převislé, velmi lámavé spáry. Spojily jsme se s Italy v jedno společné družstvo, daly k dispozici svoji horolezeckou výzbroj a vzaly jim jeden batch. Kolem druhé hodiny odpoledne jsme dolezli na šikmou rampu, doplnili zásoby vody z tajícího sněhu a chtěly se opět osamostatnit. Vznikly však velké jazykové komplikace. Žádná z nás neznala italsky a oni jinou řečí nemluví. Do sčtění jsme dolezli společně pod kaskády v převislém komínu. Italská dvojice již za tmy dosáhla police nad tímto velmi těžkým úsekem a úplně promočená na ní bivakovala. Náš bivak byl také velmi nepříjemný. Nedostatek místa k sezení, padající kameny z komína nad námi, ztenčující se zásoby jídla, zhoršující se počasí a ani perspektiva raní koupele nám optimismu nepřidaly. Velmi

mile nás v tomto postavení potěšili naši přátelé na tábořišti, kteří nás zdравили světelnými signály. Odpovídaly jsme jim světlem baterky, že je vše v pořádku.

Třetí den ve stěně přinesl kromě očekávané koupele ještě mnoho obtížných metrů lezení. Hudba stěny - padající kamení - zde nabyla na intenzitě. Viděly jsme však už vrchol nad námi a kolem druhé hodiny odpoledne jsme slyšeli z vrcholu volání přítele italských horolezců. Ve čtyři hodiny jsme si stiskli ruce na vrcholu. Dělili jsme se o poslední jídlo jako opravdoví přátelé. Byli jsme všichni nesmírně šťastni.

Po tříhodinovém sestupu po sutí a sněhových polích bylo přivítání na chatě Coldai opravdu znamenité. Přípitek a dobrá večeře, stisky rukou a nakonec rozloučení. Naši přátelé odcházeli do údolí a nás čekal už jen dvouhodinový výstup na Col Rean do našeho tábora. Dorazily jsme o půlnoci. Chata Attilio Tissi, která ze stěny vypadá jako krabička zápalek, zářila nad námi ve svých skutečných rozměrech.

A. Bromová

Tímto příspěvkem připomínáme čtenářům, že letos uplynulo právě 50 let ode dne, kdy mnichované Solleder a Lettenbauer otevřeli říši VI. stupně v Dolomitech. Potřebovali k tomu 1,5 hodin a stejný počet doma vyrobených skob.

Dobří, že ?

Red.

P Ř Í P R A V A N E N Í Z Á Z R A K

Rupálská stěna Nanga Parbatu se stala po několika neúspěšných pokusech největším nerozřešeným stěnovým problémem. Protože jsem všechny předchozí pokusy sledoval a stěnu znal z mnohých obrázků, předstěvoval jsem si obtíže jako v největších alpských stěnách. Výšku jsem si mohl představit jen ve srovnání: dva a půl krát větší než severní stěna Eigeru, čtyřikrát větší než Civetta, osmkrát než severní stěna Velké Cimy. K tomu přičíst ohromnou nadmořskou výšku a odlehlost. Na základě zkušeností, které jsem získal v Andách, jsem předpokládal ty největší těžkosti, nebezpečí a námahu v "zóně smrti" a začal jsem se připravovat podle svých představ.

Protože jsem k účasti na expedici potřeboval poměrně značné množství peněz, přerušil jsem studium v Padově a začal vyučovat matematiku, přírodopis a tělesnou výchovu na střední škole v Eppan. Dopoledne jsem převážně učil, odpoledne se věnoval kondičnímu treningu. Mé úvahy se opíraly o skutečnost, že každý kilogram přebytečné váhy spotřebovává při výstupu kalorie a tím i kyslík, kterého je ve výšce nad 7 000 m velmi málo. Dále jsem usoudil, že hlavní práci musí vykonat nohy a tak jsem začal odbourávat svalstvo trupu ve prospěch stehen a lýtek. Proto jsem už dále nelezl, ale hodně běhal do kopce.

Téměř denně jsem absolvoval svoji treningovou trať do Jenesien. Těchto 1 000 výškových metrů jsem běžel po špičkách, bez zastavení a v době kratší než 1 hodina. Současně jsem se učil správně dýchat, jedl a pil ve velkých časových odstupech, aby si ledviny zvykly na extrémní situace. Podle mého mínění existují tři stupně vytrvalosti: první, který může dosáhnout každý zdravý člověk, dovoluje tři až čtyři hodiny zatížení bez pocitu únavy, hladu a žízně. Druhý stupeň, který musí souviset s ukládáním glykogenu v játrech, jsem dosáhl až po několika velkých túrách v létě. V této treningové fázi jsem mohl celý den lézt, aniž bych cítil v poledne hlad a také jsem netrpěl žízní. Moje kondice po bivaku nebyla menší a schopnost soustředit se rostla. Třetí stupeň, který jsem v Alpách nikdy nedosáhl, jsem prožil doposud jen na Nanga Parbatu a v džungli Nové Guinee. Při obou expedicích jsem byl nepředvídatelnými okolnostmi donucen lézt za velké námahy, dále bez vody a jídla a to po dobu několika dní. V takových extrémních situacích záleží mnohem méně na síle jako na odolnosti vnitřních orgánů. Především játra a ledviny musí být na podobné vyjimečné stavy zvyklé.

Při začátku treningu jsem nepočítal s tím, že se dostanu do takové nou-

zové situace jako na Nanga Parbat. Jenom proto, že jsem si obtížnost a namáhavost výstupu představoval daleko větší, podstoupil jsem takovýto trening. Aniž bych znal himálajské pohoří, uvědomoval jsem si nebezpečí rostoucí s výškou. To, že člověk musí mít ještě větší převahu nad obtížnostmi a námahou než v Alpách, je základní pravidlo, které jsem se vždy snažil dodržet. To však vyžaduje dlouhé měsíce přípravy. Bylo by však riskantní jít na takovou velkou expedici bez speciálního treningu. Dá se sice přijít do "tempa" během pochodu k hoře, ale kondiční předpoklady pro osmitisícovku musí být vybudovány již dlouho před startem.

Na mých mnohých expedicích jsem mezitím zjistil, že naprosto netrénovaní lidé se již při pochodu do základního nebo při výstupu do prvního výškového tábora tělesně zhroutí a musí expedici předčasně opustit. Tím se sice nedostanou do zóny vlastního ohrožení, přesto však ohrožují své kamarády. Také příliš tlustí horolezci mají obtíže. Jistá přebytná váha snad neškodí dobře vytrénovaným lidem při relativně lehkém nástupu. Na Rupalské stěně jsem však předpokládal již od nástupu extrémní obtíže a proto jsem dával při špičkové formě pozor na moji váhu, která je okolo 64 kg. Stravu jsem dále neměnil, ta je stále stejná. Jím relativně málo masa, hlavně uhlohydráty, hodně ovoce. Abych zhubnul, zavedl jsem jednou týdně tzv. "ovocný den" a pil hodně mléka. Před odjezdem jsem jedl hodně česneku, protože jsem četl, že zvětšuje elasticitu cév.

Chtěl bych ale výslovně zdůraznit, že je důležité, aby každý člověk před velkou expedicí zachoval své stravovací zvyky, neboť změna organismu velmi zatěžuje. Nespál jsem více než normálně, okolo 6-7 hodin, přitom jsem ale trénoval denně minimálně 4 hodiny. Tak jsem dosáhl jakési tělesné spokojenosti, jako po dlouhých prázdninách. O vánocích jsme se ve čtyřce pokusili o zimní průstup severní stěnou Monte Pelmo. Günther, který dostal v posledním okamžiku pozvání na expedici a já jsme chtěli v této zaledněné a zasněžené stěně získat tvrdost, kterou budeme potřebovat. Po dvou bivacích jsme byli ve dvou třetinách stěny překvapeni zlomem počasí a museli jsme slanit. Stěna byla kompletně zasněžená a hlubokým novým sněhem jsme se prohrabávali dolů k autu.

Vyjel jsem si běžeckou trať a střídal jsem běžky s přespolními běhy ve strmém terénu. Po několika měsících se mi stal trening požitkem a byl jsem nešťastný, když mi chyběl. Často jsem běhal velmi dlouhé tratě. Také ranní studené sprchy se mi staly samozřejmostí, bez které ani dnes nemohu být. Autogenním treningem jsem zkoušel zpomalit tep srdce a zlepšit prokrvování

rukou a nohou. Také jsem se pokoušel si v duchu představit pohyby v "zóně smrti". Díky speciálnímu běžeckému treningu se mi podařilo odbourat svalstvo horní poloviny těla ve prospěch nohou, puls klesl na 42 tepy v minutě. Byl jsem s výsledky treningu spokojen, přestože jsem již 4 měsíce před odjezdem přestal dělat lezecké túry.

Současně jsem studoval naši plánovanou cestu na obrázcích, ponořil jsem se do literatury o Nanga Parbatu a mluvil s lidmi, kteří tam před lety byli. To vše mě utvrzovalo v přesvědčení, že je téměř nemožné dosáhnout vrcholu průstupem Rupalskou stěnou. Při odjezdu byly pochybnosti a přesvědčení o možném úspěchu v rovnováze. Naše nadšení bylo veliké, připadal jsem si nekonečně malý proti Nanga Parbatu.

O půl roku později jsem stál s mým mladším bratrem Güntherem na vrcholu. Nepředvídanými okolnostmi jsme byli donuceni sestoupit lehčí západní stranou. Podařilo se, ale Günther byl na úpatí stěny zasypán lavinou, já jej hledal, vlekl se po dlouhé dny s omrzlými prsty dolů Diamirským údolím. Neplánovali jsme "Nahou horu" a nebyli jsme na přechod připraveni. Tři dny jsem byl bez pití, pět bez jídla a tři noci jsem přečkal v ledě bez přístřeší. Na konci jsem se plazil údolím dolů, protože na nohou jsem se nemohl udržet.

Horolezci celého světa tvrdili, že je to zázrak, že jsem tuto Odysseu přežil. Já však na zázraky nevěřím.

Podle knihy R. Messnera
"Der 7. grad"

Volně přeložil O. Duba

O HOROLEZECTVÍ DO DŮSLEDKU

(Jak to vidí Ricardo Cassin a Josef Borkovec)

O horolezectví se toho již řeklo mnoho a je nesnadné vyslovovat všeobecně platné úvahy, aby člověk nezačal nadneseně řečnit o představě horolezce jako člověka, který překonává sám sebe při hledání zdravé radosti a vnitřní čistoty, při duchovním růstu a morálním sebezdokonalování.

Je to jakási vědomá nebo i nevědomá askeze, filosofie, náboženství, případně ze všeho trochu smícháno dohromady, co žene člověka do hor. Příčinu závisí na různých životních postojích, na přání nechat se věcí zcela opanovat, na hladu po vědění a radosti z objevování. Zkrátka a dobře: horolezectví je činnost na hoře, která v každém jednotlivci vvolává jeho subjektivní pocity.

Hory jsou tedy nevyčerpatelným zdrojem estetických, uměleckých, příjemných nebo někdy i nepříjemných pocitů a horolezectví je prostředek, který umožňuje jejich prožívání.

Úloha strachu.

Avšak tato zvláštní činnost - chození do hor - si klade zvláštní požadavky. K tomu, aby byl člověk skutečným horolezcem, nestačí mít dokonalé atletické tělo; bez velké lásky k přírodě - a duchovní prvek je tu podstatný - by bylo nemožné podstupovat námahu, která se často stupňuje až do vyčerpanosti, a překonávat ji, přistoupit na riziko a přemáhat strach: ano, právě strach!

To není žádná výhoda "nemít strach". Naopak, připravilo by to horolezce o intimní radost z pocitu, že se stává svým pánem. K tomu, aby člověk rozuměl horám a mohl se z nich těšit, je tedy třeba jakéhosi niterného nutkání: perfektní tělesná konstituce a dobrý training nestačí.

Mnoho lidí navštěvuje umělecké školy, ale jen z několika se stanou skuteční umělci; právě tak se mnozí cítí být přitahováni horami, avšak jen několik jich dospěje v celé horolezce.

Řečeno slovy bible: "Je mnoho povolanych, ale málo vyvolených."

Po prvotním nadšení v mládí, po dramatickém průběhu takových zážitků, jako je pád spolulezce, doprovázený pocitem vlastní bezmocnosti, to nevzdá jen opravdový horolezec, jen ten, kdo je horolezectvím zdravě a hluboce zaujat.

Dnes už nestačí mluvit o horolezectví naprosto všeobecně. V současnosti

je třeba pochopit každou formu horolezectví a vyrovnat se s ní.

Logický vývoj.

Protože člověk zpočátku stoupal na hory těmi nejlehčími cestami, myslel na to, jak by se napříště chránil před nebezpečím pomocí výstroje, jako jsou lezečky, lana, cepíny, mačky a zajišťovací skoby /později dokonce používané až nadměrně/.

Tento směr vývoje horolezectví vyvolával permanentně protesty a protiargumenty. Tyto prostředky umožnily zdolat kolmé stěny, převisy, vzdušné hrany a hřebeny bičované bouřemi a vytyčily v horolezectví nové úlohy.

Po epoše velkých severních stěn se zjistilo, že se horolezci, jejichž počet neustále stoupal, houfují do skupin a vytvářejí školy, což podporovalo lokální patriotismus. Tak vznikli v Itálii "Sciattoli", "Pell e Oss", "Ragni di Lecco", kteří jako měřítko své úrovně objevili šestý a horní šestý stupeň.

Mnichovská stupnice už nestačila. Se zavedením umělých prostředků a s použitím nýtů, s jejichž pomocí prošel člověk tam, kde se všechno zdálo absurdní, byly k šesti stupňům Welzenbachovy stupnice připojeny nové: A_1 , A_2 , A_3 = umělé - a do dneška se dospělo k všem lezcům běžnému označení AE - umělé/nýty. Jak tomu také má být: horolezectví se vyvíjelo dál vzdor všem polemikám.

Co se vývoje v horolezectví týká, chtěl bych říci, že nemá žádný smysl omezovat svobodu jednotlivce. Nikdo nemá právo odsuzovat něčí záměry. Každý horolezec ví, proč jde do hor a sám v sobě nese jedině oprávněný soud nad úrovní svých ideálů. Tato analýza je individuální a čistě subjektivní.

Právě tak je nesmyslné rozhořčovat se a ukazovat prstem na novotáře. Zítřka jimi již nebudou, jiní budou rozněcovat diskuze a stanou se terčem kritiky. Na tomto místě je možno zmínit se o tom, že svého času jsme obdrželi o odsuzující přízvisko "lezci po skobách" /Hakenkletterer/.

Podle mého mínění musí být člověk sám k sobě velmi poctivý, chce-li být pravým horolezcem; k tomu, aby byl skutečným horolezcem, nestačí nasazovat všechny své síly v akcích, které jsou možná tak absurdní, že člověku vstávají vlasy na hlavě.

Většina těchto fanatiků stejně jen krátce zazáří jako meteor. Naproti tomu je úlohou zkušených "hotových" horolezců předávat druhým to, co sami z horolezectví poznali a získali. Vlastní zkušenost, vlastní schopnosti by měl člověk předávat i na úkor svého volného času, aby tak zdokonaloval horolezect-

ví a přibližoval ho žákům. Každý jednatel by měl svým vlastním způsobem představovat vzor.

Horolezectví jako hra.

Ideální horolezectví nevidí ve skobách, lanu či žebříku účel, nýbrž prostředek. Technika, zkušenost, tělesná síla, kondice, nadšení a obětavost jsou potřebné v různé míře.

Horolezectví je příliš složitý a mnohostranný obor činnosti, aby bylo možno je klasifikovat. Není tu žádná možnost jednoznačného srovnání, sloužícího k ohodnocení nějakého výstupu nebo nějakého horolezce. Neměnné ohodnocení a obecně platné měřítko neexistuje, protože rozličné tělesné a psychické ná-
tury jednotlivých horolezců mají příliš velký význam.

Každý horolezec je horolezcem pro vlastní potěšení.

"Horolezectví je pouhá hra" řekl někdo, kdo už dávno pochopil, oč jde. Již na tom by bylo dost, kdyby si to všichni uvědomili a kdyby se drželi této "malé pravdy"; již tím by se mnoho získalo.

Horolezectví je hra. A musí to být svým způsobem ušlechtilá hra, protože jinak by byla nemorální kvůli riziku, které je s ní spojeno.

/Ideální/ horolezectví je hra, která přináší radost a vylučuje jakoukoliv ziskuchtivost; měli bychom se pokusit hrát tuto hru s potěšením. Jakákoliv předpojatost není v horolezectví na místě. Když jdeme do hor, neznesvěcujme je tím, že se sebou vlečeme všechna tabu všedního života, hádky a ostatní bolestné události. Zanechme to všechno ve městě. Tam se často najde důvod k rozepři, protože k ní jsme občas donuceni; ale v horách, kde má cenu ideál života, bychom neměli hrát nějakou ubohou a nepodařenou roli.

Ricardo Cassin

Převzato z časopisu
GHM Franc. alpského klubu

"Čest a sláva i nejvyšší uznání za houževnatost, odolnost ducha, vybroušenou techniku volného i technického lezení" (C. Maestri po superdirektivně na Cima Grande). Myslím, že Jörg Lehne, který tam byl nebo třeba Günther Messner, který byl zase jinde tvořit "alpinistické zázraky" (Previsnutá revue, str. 75), by dali všechnu slávu i čest i uznání za to, aby zůstali naživu.

Anebo možná ne. Skuteční extrémisté (znám jich jen pár, ale všichni jsou si v tomto podobní) mají jaksi podivný vztah k životu. Často mi připadají, že mají odumřelý cit pro všechno, vjma VI+. (Také klapky na očích.)

Myslím, že ani nejkrásnější výstup nejkrásnější cestou na nejkrásnější zeď nestojí za jediný život, který v ní byl ztracen.

Objektivní nebezpečí, navzdory Bonattimu, existuje. Pro každého je jinak vysoko, ale nad určitou hranicí je pro všechny stejné.

Přijde člověk, postaví se pod Cima Ovest, přiváže si druhého na lano a vvléze podle pravítka nahoru.

Přijde člověk, postaví se k Niagarským vodopádům, napne si přes ně lano, vezme druhého na záda a přejde po laně. (Stalo se to!) Jaký je mezi nimi rozdíl? Jenom ten, že jeden prožívá Niagaru a druhý Dolomity. V činnosti v podstatě žádný rozdíl není. Možná při troše treningu by se mohli prohodit a možná by cítili stejné uspokojení.

Nadevše si cením směru, který je už dávno pochován historií, ale myslím, že neprávem. Previsnutá revue ho nazývá krásným slovem "romantický alpinismus".

Angelo Dibona použil za celý život 11 skob. Já jich sice zřejmě taky moc netluču, ale hlavně proto, že po nich nebo pomocí nich moc lézt neumím a je mi to nějak proti srsti. Stejně si myslím, že kdyby dnešní extrémisté měli opakovat Dibonovy a Preussovy cesty přesně podle autorů, tak by se řádně zapotili.

Josef Borkovec

Použití vklíněnců při jištění .

Druhý element, který vedle nově objevené obliby volného lezení, přinesl pronikavou změnu v americkém skalním lezení, bylo zavedení tzv. vklíněnců (anglicky nuts, německy Klemmkeile). Vklíněnce mohou být považovány jako náhražka za skalní skoby, poskytují přibližně stejnou bezpečnost, víceméně bez námahy se zakládají a většinou, ale ne vždy, mohou být opět rychle vyjmuty.

Myšlenka přišla z Anglie, kde se odjakživa kriticky stavěli proti skalním skobám. Američané se dychtivě chopili této myšlenky a přivedli ji v krátkém čase k technické dokonalosti. Dnes má americký lezec k dispozici nepřehledný výběr těchto vklíněnců zvaných nuts, stoppers, foxheads, copperheads od nejmenších, velkých sotva jako nehet, až k největším, které jsou určeny do spár širokých 15-20 cm.

Průkopníci v lezení s vklíněnci byli především Royal ROBBINS a Yvon CHOUINARD. Jejich hlavním motivem byla záchrana skal - chránit je před zničením skalními skobami. Zde je třeba říci, že ještě před nedávnem byla americká tradice, že každé lanové družstvo za sebou poctivě všechny skoby vytloukalo. A tato metoda při vzrůstající popularitě skalního lezení musela neodvratně vést ke zničení trhlin pro skoby.

Vklíněnce, na které mnozí konzervativní horolezci pohlížejí se skepsí, poskytují jak v žule, tak také ve vápenci ideální alternativu k jištění pomocí skob, i když důsledné používání vklíněnců jako v USA a Velké Británii se zdá problematické. Avšak po určitém výeviku je možné se pomocí vklíněnců optimálně jistit. Dobře založený vklíněnc má dokonce proti skobám určité výhody a to z těchto důvodů:

1. jejich únosnost se při zatížení zvětšuje účinkem klínu v trhlíně
2. v lámavém terénu nevyvolává rozpínací sílu jako zatlučená skoba
3. největší výhoda je jistě ta, že vklíněnce poskytují možnost jištění horolezcům, kteří lezou v oblasti nižších stupňů obtížnosti, kde leží hranice jejich výkonnosti. Jejich situace je stejná jako u extrémního lezce, který leze "šestkv". Také on často leze na hranicích své výkonnosti jen s tím malým rozdílem, že v "šestce" bývá ponechána řada skob, na kterých se dá jistit, ale na "trojce" jsou sotva nějaké skoby. Jak víme, většina těžkých nehod se stává právě v lehčím terénu. Pomocí vklíněnců může také slabší lezec zmírnit nebezpečí určitého lezecky náročnějšího místa v jinak lehkém terénu, které bývá často lámavé a tedy objektivně nebezpečné, aniž by musel s sebou brát kladivo a skoby.

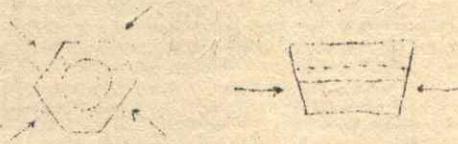
4. založení vklíněnců je bezhlučné.

5. i v mělkých trhlinách, kde by bylo možné jištění pouze pomocí nýtů, se dají občas sem tam založit vklíněnce.

Na náčrtu jsou čtyři nejpoužívanější druhy vklíněnců, které se prodávají v různých velikostech a některé se dají poměrně lehce zhotovit svépomocí.

1. CHOUINARD HEXENTRIC

- optimální tvar
- 3 možnosti použití

2. CLOG

- šestihranný, dá se lehce zhotovit
- 2 možnosti použití

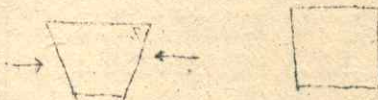
3. CHOUINARD STOPPER

- plochý klín, výhodný v žule
- 2 možnosti použití

4. TROLL

- strmější klín
- 1 možnost použití

Při lezení je nutné mít velký výběr větších i menších vklíněnců, abychom do určité trhliny použili správný rozměr. Vklíněnce jsou lehčí než skoby, můžeme jich mít více a smyčky od nich se dají použít i jako prodloužení, aby lana nedrhlo. Mnohdy se vklíněnce špatně vyjímají, proto je výhodné mít s sebou drátěný háček. Vklíněnce s drátěným lankem mohou mít malé rozměry a dají se dále zastrčit do trhliny. Krátké lanko je však třeba prodloužit smyčkou, aby tah lana vklíněnce nevytáhl.

P ř í t e l z m ě s t a N .
 - - - - -

Je večer. Život ve městě se probouzí a zaniká. Polosvětlo v jídelně první třídy je příjemné. Sedíme kolem známého stolu. Je klid a každý je zabrán do čtení jídelního lístku, který zná z paměti. Představy jídel vzbuzují chuť, která je jako podle receptu prudce dušena obsahem peněženky. Tiché zastavení nad kulinářským uměním přerušuje téměř nehlučný vstup dvou postav. Oba muži jsou vyšší postavy, stíhlost je zabalena do civilního šatu, který kupodivu sedí. Poráskud lítostivě hledím na svoje zmačkané svršky. Krátké představení, pevný stisk rukou a pohled do bystrých, chytrých očí. Oči, které svítí až po nějakou tvrdou stěnu, která je neproniknutelná. Ale není děsivá, alespoň ne pro mě.

A tak jsem jej poznal. Jak dlouhá doba uplynula od toho okamžiku. Kolik roků obrátilo v pravdu prožité minuty dobré i zlé. Přece se stále vracím k tomuto setkání. Ty oči mne nikterak neklamaly. Té stěny jsem nikdy nedosáhl. Nebyla svou tvrdostí ani určena pro mne. Stěna tvrdosti života, obrany proti překážkám, ale rozdávající zkušenosti toho tajemného poznaného neznáma. Pronikl jsem jí pouze z malé části. Ale i za to srdečný dík, který se nedá zaplatit. Šaty mě pomýlily úplně. Muž byl opravdový horolezec a ještě skvělejší člověk. Jeho dohromady dávalo pocit jistoty, přitahovalo i odpuzovalo, ale bylo to LÉCO.

Tichý hovor plný žertu, tvrdých rozporů a krátkých debat, kterým horolezci v podobných případech nešetří. Hovor se dotýkal hor jen okrajově, ale v podvědomí to vlastně byly hory pořád. Byl jsem mile překvapen. Kde sbírá onen známý neznámý své bohaté poznatky? Hovor o vědě. Chvillemi se stáčí na průzkum hor. Nikde nezavadí o výzbroj, přesto ji člověk výslovně v tom hovoru cítí. Jak skromně syje na stůl spořádané vědomosti. Nikoliv prázdná slova. Drobné detaily naznačují bohaté vědomosti v oborech, které jsem nečekal. Procítěná znalost drobných problémů všech barev. Přitom nebyl nikterak oslnivý. Bylo mi jako bych pil přímo ze studánky skromnosti. Hovor se dotkl jen krátce myšlenky obsahu a ceny horolezectví. Jen krátce. Vyslovená odpověď mne pronásleduje dodnes. Krátký a sváteční večer, který jsem nečekal. Přerušil jej pouze vrchní rozděláním účtů. Účet jsem zaplatil. Zážitek se zaplatit nedal.

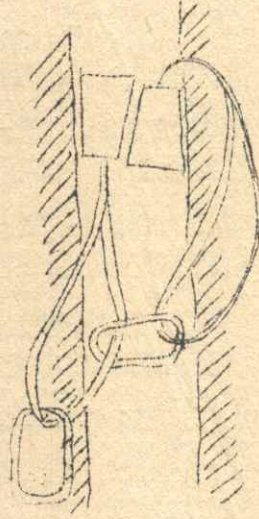
Podobných večerů jsme spolu prožili více. Dlouhé večery na chatách, pod

Příklady použití vkleňenců:

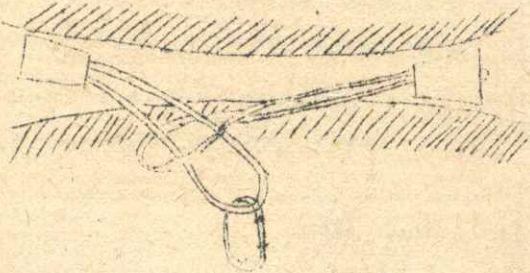
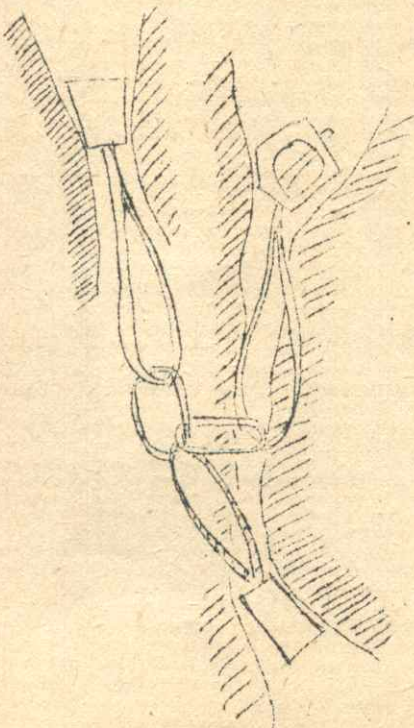
vertikální trhlina

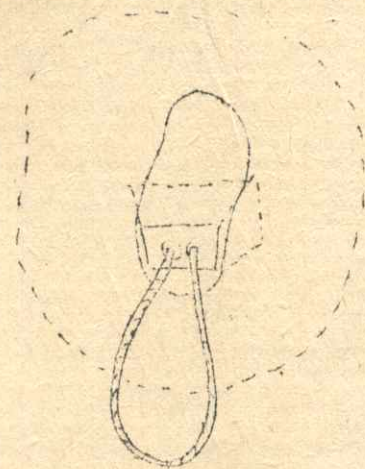
vertikální trhlina paralelní

horizontální trhlina

jistící stanoviště
vkleňenec na protisvah

vkleňenec v dírci ve vápenci

Podle časopisu
DER BERGSTEIGER

Zpracoval ing J. Jurák

Můj hloubavý přítel střílel dále. Je to jediný sport, kde není diváků, povídá. Co náš pískovec - ptám se. Ano, ale nikdo tam neleze pro ty náhodné diváky, nýbrž pro vlastní potěšení. Pravda je zlá, povídá dále. Mnohdy to opravdu svádí zelenáče vyšvihnout se. Udělat něco. To není dobré. Byl jsem s ním zajedno. Severní stěna Eigeru a Kleine Scheideg mi ukázaly také něco jiného. Třeba Japonce, kteří se provrtali direttissimou. I s teplou snídaní. Národní hrdost. Plně vybavení, plně zásobeni. Jak jinak zní příběh ze stěny Dru. A také množství dalekohledů, zajištěná místa, která se bohatě platí. Také mrtvé vůdce, oběti stěny pro prestiž. Tedy s vlastním uspokojením, ale přesto pro něco jiného. Ale to nebyl a není ten druhý pól. Tedy závist - co nás oba vedla k těmto závěrům. Ne, chtěli jsme bouchnout doprostřed. Nebo alespoň ne daleko od středu. Zaplátované, ba mnohdy rozbité kalhoty, stará košile, batoh ještě plný písku, proti nylonu a hedvábí, které se nemačká. Tedy alespoň jedna neúplná pravda: smělost, odvahu a ctižádost nenajdeme tak snadno v dobrém obleku jako ve staré haleně. Je to jako dva konce lana, povídá on. Jeden začíná cestu a druhý jistí. Je nesmyslné hledat střed lana. Stejně nesmyslné je vážit důležitost obou lezců. Oba jsou v nějaké dynamické rovnováze. Porucha na té či oné straně vyvolává nesnáze. Bohužel, povídá dále, jsme jenom lidé. Nesnažme se dosáhnout toho středu. Stačí se přiblížit. Uvažujme o kamarádovi na druhém konci. Je také z masa, kostí a krve. Kde on je silnější, jsem snad já slabší. Stejně se domnívám, že to platí i pro věci ostatní. Nejen pro výstup, ale i pro sestup, pro tábor, bivak, oddech a ostatní. Všude je ten pohyblivý střed. Není potřeba jej měřit. Po tvrdých začátcích přijde sám. A je citelný. Tak to nacházím v horách. Je to stejně platné pro náš normální běžný život. Jemný úsměv mu prohrál tvář. Dovedeme-li to vše v horách - je to jenom ta polovina, je to prostý život. Dovedeme-li i v té někdy nezáživné prostotě pochopit a využít poučení z hor, přiblížili jsme se tomu středu. A to je často to nejtěžší; jak v horách, tak v práci. Utichl a úsměv pohl. Jenom odlesk zůstal. A také několik střel.

Vzpomínám, jak těžce nemocen slézal z Weberovky. Jak stíhán nehodami trpělivě očekával konec léčení všech svých zlomenin. Jak trpělivě čekával na dobré počasí. Kolik měl humoru, nadání a skromnosti. Pohl úsměv. Zůstaly vzpomínky. Snad na každém kameni v Tatrách. Zůstal v mnoha časopisech, ve vzpomínkách přátel. Každý, kdo jej znal, má ještě kousek z jeho úsměvu doma. Někde v batohu.

Odešel, aby dále žil. Svými myšlenkami i svou zádumčivostí. Nezmizel, přítel z města N. Říkalo se mu prostě - Maugli.

skalou i v soukromí. A tak jsem jej poznával dále. A stále přicházelo něco, co jsem nečekal.

Vyslovená otázka hledá odpověď. Někdy se mi jí dostalo ihned. Jako střela přišla ta odpověď. Někdy se zahloubal a odpovídal nepřímou nebo útržkem. Později jsem pochopil. Střela jistoty byla mířena na přesný cíl. Při dopadu vybuchla. Rozpadla se v tisíce otázek. Vědomých i nevědomých. Hlubavý oddech a útržková řeč představovala věc zažitou, pevnou, ještě jednou zkoumanou. Nejen v sobě, ale i ve svém okolí. Jak často jsem vzpomenu těch střel a hlubokého rozjímání. Četl jsem s nadšením knihu H. Schimkeové. Zdála se mi velice lidská. Četl jsem s nadšením Rébuffata. Je velký, silný a zdál se mi nelidský. Četl jsem Hiebelera. Osudy v severní stěně Eigeru. Strhující napětí vlastního osudu. Jaké srdečné a nefalšované písmo. Snad jako u nás - co na srdci, to na jazyku. Byl jsem nadšen. Ale stále se vrací myšlenka, která mnohdy děsí. Jaký smysl má toto počínání? V knihách jsem našel vždy jen část odpovědi. On, přítel, stále střílel a stále víc hloubal. Snad byl tak daleko. Malé částečky jsem našel na úpatí horských velikánů. Pod Matterhornem jsem se seznámil s jedním z místních horských vůdců. Statný chlapík brunátných tváří. Veselý a tichý. Za jarních dnů sklenka za sklenkou mizela v jeho hrdle. Za delší čas zmizelo protivné vykání. V zimě pracoval doma. Také v Zermattu u správy cest. Práce poměrně dost. Na jaře nepracoval. Odpočíval a v jeho očích jsem neviděl pevnou stěnu. Byl tam neklid. Nechápal jsem. Mluvil o horách a o cestách. Slavná jména poletovala vzduchem. A přece ten neklid. Měl jsem přesto stále pocit obdivu. Až do posledního okamžiku. Poslyš, povídá jednou. Dám ti v létě ten nejlepší dar. Napjatě jsem očekával. Půjdeme spolu nahoru. Myslel na Matterhorn. Provedu tě cestou přes nos. Krásná cesta. A sestup normálkou. Byl jsem nadšen. Delší debata o podrobnostech. Přišel ten smutný, nečekaný konec. Bylo vlastně dohodnuto vše. Víš vlastně co ti dávám? Ano, odpověděl jsem nadšeně. Tak abys věděl, dávám ti téměř tisíc franků. Nějak jsem se nedovedl vzpamatovat. Jak to? Nu, to je cena za ten výlet, myslím na turistický tarif. Ty mi však nebudeš platit nic. Když jsem se vracel z hory kamení rozhádaného věky, potkal jsem jej opět. Pozdravil velice krátce. A šel dál. Už v dědině se dozvěděl, že mu ušla jedna oběť. Pohřbil jsem u vrcholového kříže některé velikány. Také ten smysl - vodit do hor jenom za peníze. To byl ten neklid. Dnes říkám strach. Počasí, klienti, výděvky a jiné starosti. Jít bez vůdce na vrchol - jaký prohřešek v dědině. Viděl jsem také zákazníky po sestupu. Na vrchol se běží úprkem. Dolů ještě rychleji. To tedy není ten smysl a cena.

Už tehdy před dvěma lety, po úspěšném přechodu pohoří Pirin, se zrodila myšlenka přechodu obou pohoří Rila - Pirin. Náš záměr našel vhodné podmínky vytvořením silného kádru Krajského horolezeckého družstva a našel pochopení u HS KV ČSTV v Brně, který tuto akci zařadil do plánu mezinárodních styků.

Veškeré informace a nakonec i vlastní zkušenosti z bulharských velehor daly tušit, že plánovaný přechod obou pohoří v tak krátkém čase - 12 dnů - bude velkou zátěží a že jej bude moci uskutečnit jen dobře fyzicky a psychicky připravené družstvo. Bylo jasné, že jakákoliv delší nepřízeň počasí může celý plán zmařit. Tak už to v horách bývá, a nedá se na tom nic změnit.

Podle našich informací matematický přechod hřebene Rily a Pirinu dosud nikdo neuskutečnil. Bulhařští horolezci si na "Velký travers" stavějí menší požadavky; sestupují na chaty a vynechávají některé části hřebene, ale přesto travers ohodnocují nejvyšší známkou VIb. Už to samo ukazuje, že to není žádná maličkost.

Není to maličkost nésti stany na zádech, horolezeckou výzbroj a potraviny na dvanáct dní. Jedenáct lidí neslo na začátku 289 kg zátěže, to je na jednoho

Je teprve druhý den a dostali jsme pěkně zabrat. Ale nálada je dobrá. Tentýž den odpoledne už dole u lesa vykukují ze sněhové bariéry špičky stanů, dost zubožených, ale držících pohromadě.

Večer je nádherný západ slunce. Je docela teplo, může být tak kolem 0°C. Máme obavy, že bude zase škaredě. Ráno je však fantastické. Nebe bez mráčků a my znovu šlapeme a lezeme tam nahoru na hřeben, odkud jsme včera utíkali. Trápí nás žízeň, ale nechceme se moc zdržovat roztápením sněhu. Podle mapy máme před sebou notný kus cesty, měli bychom dojít až

Nejvíce člověka mrzí, když se pracně vyškrábe na kopec a zjistí, že aby se dostal na další, musí zase slézt do strašně hlubokého sedla. A to je na Rile pořád.

Kolem poledne začíná přibývat mlhy. Jako naschvál se ocitáme na sněhové pláni bez jakéhokoliv orientačního bodu. 11 lidí, 11 názorů. Každý předpokládá jiný směr pochodu.

"Ale vždyť je to blbost, musíme počkat, až se mlha roztrhne."

Čekáme hodinu, dvě a to už začínám navrhopvat, abychom si postavili iglu. Hoši můj návrh zamítají. Dorek nás přesvědčuje, že platí, co říkávala jeho babička: "Jak se roztrhne mlha, bude hezky."

Mlha se ne a ne roztrhnout a nezbyvá než postavit stanv, teď už vždy s důklad-

Z I M A N A R I L E .

Změna počasí přihlásila svůj příchod ohlušujícím rachotem stanového plát-
na. My čtyři, kteří se v něm tísníme, však máme důvěru v jeho spolehlivost. Ne-
jednou už vydržel v podobných situacích. Koušek od nás vzdorují peklu ještě
další dva stany. Ale jen do pěti hodin ráno. Tomův hlas se snaží přehlušit
ryk vichřice:

"Je to v p.....! Roztrhl se nám stan, co máme dělat?"

"Máte sbaleno a jste oblečeni?"

"Jo."

"Běžte do závětří za hřeben, my přijdeme za vámi. A co druhý stan?"

"Má zlámané tyče, ale kluci se už balí."

V duchu blahorečíme našemu stanu a rychle balíme.

Grrrrrrrrr A už je to tady. Není čas na úvahy, vítr se sněhem se de-
re dovnitř. Vyskakují dírou a zalehávám ji. V zápětí z otvoru vylétávají bato-
hy a lidé. Všichni čtyři zápolíme s vichřicí. Přerežáváme šňůry a muchláme
stan do balíku. Silné porvvy vichřice dovolují pohyb jen po čtyřech, jinak
letíš pár metrů. Petr zachraňuje ve vzduchu svou krabici s doklady a potra-
vinami. Několik kamaší a ponožek přeletělo kolem. V relativním závětří se tisk-
nou kluci z prvního stanu. Je potřeba pomoci třetímu stanu, kde se hoši marně
snaží sbalit.

"Sbalte věci do spacáků a rychle odtud!"

Šest lidí zatěžuje stan, který se nás snaží setřást. Sníh zalepuje oči, ale
směr ústupu je jasný: DOLŮ do lesa, do závětří. Skalním žebrem spíše padáme než
scházíme k potoku u lesa. Mezi dvěma statnými buky natahujeme lana a ze žďará-
ků budujeme nouzový úkryt proti pronikavému větru a sněhu. Práce je rozdělena
a všechny jehly, nitě a leukoplasty jsou v akci. Pod šikovnými rukama se poma-
lu zacelují rány ve stanech.

V hlavách víří myšlenky, které se spojují v jedinou výslednici: muselo se
to stát? Cožpak červený západ slunce neupozorňoval na vichřici? Cožpak nemáme
dostatek zkušeností s bulharskými horami? Jak nás mohlo napadnout postavit sta-
ny v plochem sedle pod Kalinem bez bariér proti větru? Vždyť právě před dvěma
lety jsme tady v Bulharsku, o šedesát kilometrů jižněji, v pohoří Pirin, pro-
dělali tutéž zkoušku. Tehdy jsme byli jen čtyři v jednom stanu a ten vydržel.
Celý hřeben jsme tehdy absolvovali ve vichřici, která pokryla bílé svahy pohoří
žlutým pískem ze Sahary. Kdo zná v Bulharsku jen moře, nedovede si představit
tohle jiné Bulharsko; mrazivé, zasněžené, tvrdé, ale krásné.

Protože mrzne, jen to praští, neleží nakonec Petr ve vodě, ale na ledě. I na to si člověk zvykne. Dorek zase vykládá o babičce, pak o domácí zabijačce, a pak už nevím

2.I. Ráno je všechno včetně nás ztuhlé. Vstáváme za tmy, abychom alespoň trochu unikli mrakům, které se zase plíží zdola. Dnes nás čeká Zlý zub. Bude skutečně tak zlý? Po dvou ešusech malkaa a kousku chleba se špekem začínáme balit. Lana a lezecký materiál je připraven, mačky obouváme jako každý den. Největší práci dá balení stanu. Jeho objem den ze dne roste. Včerejší vylitá voda mu přidala další ledový krunýř.

Začíná drobně sněžit. Kopáním a máváním rozmrazujeme ruce a nohy. Čeká nás nepříjemný travers do vrcholové stěny Orlovce v navátém, špatně držícím sněhu. Několik délek zajišťujeme fixními lany. Všem je zima, protože pohyb v těžkém terénu je pomalý. Po dvou hodinách sní každý kousek tatranky nebo sušeného ovoce. Voda v láhvích nám zmrzla. Ještě, že jsme včera tolik pili. Konečně jsme pod Zlým zubem. Na vrchol to jde docela dobře. První dvojka zajišťuje cestu fixním lanem. Hluboko v údolí je vidět Rilský monastýr. Ivan básní i o tom, že tam určitě mají teplé jídlo, alespoň polévku. Tomáš medituje nad tím, zda vůbec má ta dřina smysl. Zbytek jedenáctky nemedituje a zabývá se přípravou slanění. Normální sestup se Zlého zubu neexistuje. Stěna má v těchto místech klasifikaci IV. stupně obtížnosti. Jeden po druhém sjíždíme po laně. Ti první už připravují další slanění, poslední mají za úkol lano stáhnout. Nejde to. Lano prochází smyčkou, která je navlečena kolem ostrého kamene. Tři se věší na lano a nakonec rezignovaně uřezávají volný konec lana. Třicet metrů zůstává ve stěně. Na posledním úseku slanění končí lano tři metry nad sněhem. Co jiného, než skočit? Prosím, ale s 20kg ruksakem? Ještě že sníh je hluboký. Fotografové jakoby tušili, co bude, byli dole první a teď zachycují krkolomné pády ostatních. Přišli jsme sice o polovinu lan, ale nedalo se nic jiného dělat. Dál už je terén snažší a při rychlejším tempu se alespoň trochu zahříváme. Okolo páté hodiny většina z nás začíná pomýšlet na odpočinek. Dvanáct hodin námahy, téměř bez jídla a hlavně bez pití, je znát. Sylva však má jiný názor. Musíme jít dál, co když se zase zkaží počasí? Musíme se dostat do sedla Kobylino branišče, kde je bivakový útulek. Odtud snad bude orientace sražší a i za mlhy se dostaneme dál. Tak jen každý žvýká kus zmrzlého špeku nebo salámu, aby přibral nějaké kalorie. Uvědomují si, že eskymáci takhle jí pořád. Musí to být hrozné.

Jde se dál. S vrcholu Popuški vjersch se dostáváme již na cestu značenou tyčemi, které jsou od sebe vzdáleny 25 m. Boříme se po kolena do sněhu. Tma,

mlha, vítr. V takových podmínkách sa asi pěstuje vůle. Hledáme tyč od tyče. Zima nám není, ale začínají nás bolet oči od mrazu. Ivanovi omrzly prsty na rukou, kamarádi nabízejí další rukavice. Jdeme jako stroje. Pohání nás vidina bivakové boudy. Přece jenom jsme ji našli a dnešní námaha je u konce. Je 9 hodin večer, když nacházíme dveře do přístřešku. Uvnitř je útulno. Tedy relativně oproti venku. Dnes tedy nemusíme stavět naše ledové příšery. Na dřevěných palandách nacházíme dokonce i deky. Škoda, že nemáme teploměr. Navlečení do všeho, co máme, doplňujeme kalorické ztráty. Je zajímavé, že ze všeho nejvíc má člověk chuť na špek, kterého máme také dostatek. Dnes si můžeme dovolit přepych a opět si jej na vařiči, aby v něm nekřupaly krystalky ledu.

3.I. Ráno se život v útulku probouzí pomalu. Kuchaři z každého stanu vaří sních, pečlivě odpočítávají kostky cukru, sušenky, kousky salámu. Ostatní zatím balí. Ze všech koutů se ozývá klepání. Abychom se totiž dostali do bot zmrzlých na kost, musíme si pomáhat kladivem. Dnes vycházíme dost pozdě, je už 7,30 hodin. Včerejší pochod se vyplatil. Přece jenom jsme si lépe odpočinuli. Ze širokého sedla musíme dojít táhlým stoupáním na další vrchol. Sních, pokrývající kosodřevinu, je přemrzlý a nenese. Místy se boříme po pás a v prošlapávání stopy se střídáme po 20 metrech. Nahoře na hřebeni je sních pevnější. Dnes je taková zima, že se nechceme ani zastavovat při jídle. Kdyby alespoň nebyl vítr. Začíná svítit sluníčko a Rila se nám odhaluje v celé své mohutnosti. Dnes je 3. ledna a do Predelu, sedla mezi Rilou a Pirínem, máme ještě dva až tři dny.

Čekají nás tam dva odpočatí a najezení kamarádi. Měli jsme se setkat třetího ledna.

Kolem poledne musíme v jednom úseku použít lana, ale potom už obtíže končí a hřeben má charakter našich Roháčů.

Ten večer byl snad největší mráz. Ve stanu nám přimrzaly ruce k ešusu. Sardinky jsme rozmrazovali nad vařičem. Vítr se sice utišil, ale přesto jsme stavěli hráz. Vrchní stavitel Dorek řídil práci, vykrajoval sněhové kvádry a mluvil o babičce. Ostatní dělali zedníky a rádce.

4.I. Podle mapy bychom měli dnes dorazit k chatě Makedonie. Je to jediná chata, která leží přímo na hřebeni. Hřebenovka je místy značena tyčemi, které nás povedou zřejmě až do Predelu. Je krásné počasí. Slunce peče a podle našich zkušeností to bývá předzvěstí špatného počasí. Místy je sních velmi dobrý, tvrdý, ale jak se dostaneme do úbočí nějakého kopce, zase se propadáme. Se stoupající teplotou stoupla i nálada. Boty jsou pro změnu promočené. V pravidelných dvouhodinových intervalech zastavujeme a doplňujeme kalorie. Na jihu

září hřebeny Pirinu, které už nejsou tak zoufale daleko jako když jsme je viděli z Kalinu. Na východě sledujeme rozsáhlé zalesněné pohoří Rodopy. Dostat se tam v létě a pouze se sekýrou, nožem a ešusem, projít celé toto velkolepé pohoří, to by bylo dobrodružství! Ve tři hodiny odpoledne objevuje v sedle pod námi chata Makedonie. Jedenáct cizinců se hrne dovnitř a poroučí si teplou polévku. A pak čaj a znovu čaj a pak vodu, do které sypeme šumáky, protože to trvá kratší dobu a můžeme se napít do syta. K velkému údivu chataře a hostů opouštíme záhy teplou chatu a vystupujeme na vrchol Jezerník, kde už za tmy stavíme hráz. Hráz je den ze dne větší. Kdybychom pochodovali ještě měsíc, stáveli bychom si asi sněhový mrakodrap.

5.1. Vstáváme do nádherného dne. Počasí se nad námi ustrnulo a cesta už rychle ubíhá. Fotografové pilně mačkají spouště a vymýšlejí si, jak se máme postavit, posadit, případně položit. Teď se jim to fotí, ale v krutých chvílích by bývali foťák nejraději zahodili.

Konečně stojíme na posledním (nebo - chcete-li - tak z druhé strany na prvním) vrcholu Rily. Dál už vidíme jen dlouhé zalesněné údolí, kterým se táhne silnice průsmekem Predel. Pohoří Pirin je na dosah ruky. Rozeznáváme jednotlivé vrcholy Pirinu, Dactov vrch, Vichren. Časový propočít nám dovolí maximálně dosáhnout nejvyššího vrcholu Pirinu - Vichrenu 2 914 m.

Zdaleka dnes není vyhráno, protože nás čeká dlouhá cesta údolím. V lese leží hluboký a těžký sníh. Snažíme se jít kolem potoka, který se rýsuje pod příkrovem sněhu. Znamená to neustále se po pás propadat do sněhu, místy obcházet malé vodopády prudkými úbočími a znovu padat na dno potoka. Po více než dvou hodinách nacházíme obrys cesty. Jsme trochu zklamáni, že tudy nevede ani jedna stopa. Brázdou ve sněhu se plazíme ještě asi 3 hodiny. Nikdo už nevnímá okolí, každý se zarytě dívá na nohy toho, který jde před ním. Dorkovy křečovitě pokusy o humor končí kysele staženými tvářemi. Krok za krokem, jít a jít...

Objevuje se první kůlna, několik domků a lidí. To už jsme v civilizaci. Brzy dorazíme na asfaltku a po ní každý svým tempem dojde k restauraci Predel (občas jsme se přerekli, zvláště v krutých chvílích). Tam máme mít sraz s našimi kamarády. Po nich však není ani stopy. Prý nám šli naproti. Aspoň tak jsme tomu rozuměli. Jak se později ukázalo, tak špatně. Za to jsme se brzy spřátelili s číšníky a s vedoucím, který nás usadil do salonku a pustil elektrický radiátor. Hned jsme se všichni zuli, odložili mokré věci a počínali se jako doma. A pak jsme začali jíst: kebabčata, kjufteta a jak se to všechno jmenuje, v nás rychle mizely. Když měl každý na kontě dvě až tři večeře, číšník s politováním oznámil, že jídlo došlo. Prý s námi nepočítali. Vypili jsme spoustu

sodovek a kokakol, připili si s personálem na Nový rok a na družbu a ustlali si v místnosti, kterou nám bezplatně poskytl pan hostinský.

Další tři dny už naše boty vykrajují stopy do tvrdého firnu na hřebenu Pirinu. Chybí nám tři dny k úspěšnému zakončení celého přechodu obou pohoří, právě ty tři dny, které nám nepřízeň počasí škrtla z celkové délky pobytu. Nevadí, dnes je 9.I. a my stojíme na nejvyšším vrcholu Pirinu - Vichrenu - který svému jménu nezůstal nic dlužen. Vichřice se sněhem buší do tváří a hlouček ojínělých postav se drží kovové konstrukce, aby jej poryvy větru nestrhly do severní stěny. Od tohoto okamžiku už budeme jen sestupovat v těžkém sněhu do údolí, budeme se muset rozloučit s krásnými horami, ale jen na chvíli, protože člověk musí stoupat, stoupat stále výš.

Jarka

J A K S E D Ě L Á H O T E J L .

Vy, vzdělání a sečtělí přátelé, si jistě vzpomenete na překrásný fejeton Karla Čapka "Jak vzniká číslo ranních novin". HOTEJL sice zdaleka není novinami, ba ani časopisem, nicméně jeho vznik se podobá zázraku tak jako číslo ranních novin Karla Čapka.

Tedy obvykle krátce po rozeslání čerstvého čísla, po uplynutí určité inkubační doby, se začnou zainteresovaní vzájemně přesvědčovat, že už je nejvyšší, ale opravdu nejvyšší čas dát dohromady další číslo. Po několika týdnech přesvědčování se nakonec Šp. prohlásí, že už to dál nejde a že se sejdeme, řekněme, v úterý. Vyjde však najevo, že: 1. CHC nemůže, protože kojí, 2. Sitta má rande, 3. Borkovec je v Banské Bystrici, Ostravě, Praze a Kardašově Řečici a 4. Žebro je už několik týdnů nezvěstný. Nato Šp. ocituje, že všechno dopadne libovolně a schůzku o týden odloží. Dejme tomu, že má příslovečnou kliku a podaří se mu všechny sehnat.

Pak tedy všichni zasednou do charakteristických pozic kromě Sitty, který se poskládá a strčí jednu nohu do šuplete. Prý je na to zvyklý z práce. (Ačkoliv nikdo nemůže pochopit, jak v této nepohodlné poloze lze prospat 8,5 hodiny denně.)

Šp. rozhodí mezi přítomné balík zmačkaných, počmáraných a umaštěných papírů, kterým říká hrdě "pošta" nebo "rukopisy" a všichni se ponoří do jejich luštění. Luštění je občas přerušeno pošklebkem, řehotem, citováním pasáží, obvykle vytržených ze souvislosti a tím směšnějších a různými hlasy nevole i vole. Tento rituál trvá tak dlouho, dokud všichni nepřečtou všechno. Pak začne selekce neboli vybírání. Výsledkem obvykle bývá fascikl, o němž Majka prohlásí, že bude napsán přespříští Vánoce; ostatní po zralé úvaze uznají, že nevzdáváme Ottův slovník naučný a začne druhé kolo výběru, což je práce velmi choulostivá. Nakonec ale všechno přece jen nějak dopadne a příslovečná koza zůstane celá.

Příjemným osvěžením je pak probírání různých drbů, klípků a kuloárových řečí, z čehož vzniká odstaveček "Ze společnosti". Podotýkám, že zprávy v něm obsažené, zásadně nepřekrucujeme. Nanejvýš si je vymýšlíme.

Zajímavou částí příprav je hádání, koho znázorňuje Portrét čísla. Zde má poslední slovo Borkovec, který rozmrzele oznámí, že to není např. Magdalena Dobromila Rettigová, ale Bača Zlámal.

A pak se přijde na to, že Žebro, který se mezitím vypařil, zase nedodal obálku, že nejsou blány na psaní a že Borkovcův rukopis se nedá přečíst. Šerpa prohlásí, že blány udělá, ukradne, koupí nebo vyčaruje, že popadne Žebra za fousy a obálku z něho vytřepe, že naučí Borkovce psát a že musí jít uspávat dcery. A všichni se zcela vyčerpání rozejdou.

Během následujících týdnů Majka opravdu všechno přepíše, ze Žebra je na poslední chvíli vymačkána obálka a vše putuje na rozmnožení. Rozmnožená stránky se potom naloží do několika nákladáků (neboť aspoň zpočátku to vypadá, že do jednoho osobního auta se to za žádnou cenu nevejde) a odvezou se na poskládání, sešití a ořezání.

Potom se přijde na to, že stránka 5 a 12 jsou přehozeny, že CHC se jmenuje Ladislav, že popisovaný prvovýstup Karla Honitrička nevede na kuloár prostřední červené věžičky, ale prostřední věžičkou na červený kuloár a že k popisovanému výstupu na Kilimadžaro byla přiložena mapa povodí Lužnice. Šp. prohlásí, že to zase od Bače schvtá, ale ať mu všichni vlezou na záda a že nejpozději zítra se musíme všichni sejít a připravit další číslo.

A pak se HOTEJL rozdává a my všichni s netrpělivostí očekáváme první rozlícené dopisy.

Několik faktů:	HOTEJL vychází o nákladu	... 700 výtisků
	1 číslo váží	... 110 gramů
	700 čísel váží	... 77 kg
	1 číslo má cca	... 30 stran
	náklad na 1 číslo činí (táhne to TJ VHS!)	... Kčs 2,84
	příprava 1 čísla (mimo napsání článků - jen realizace) si vyžádá	... 70 hodin

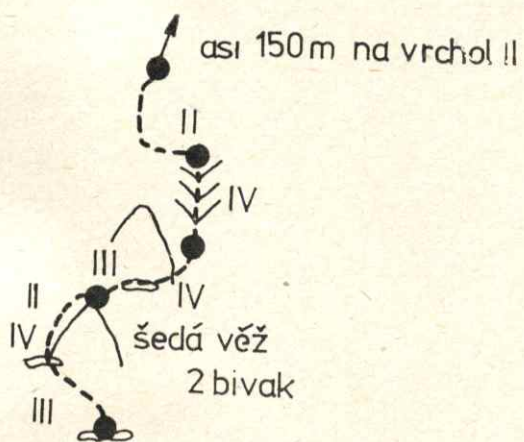
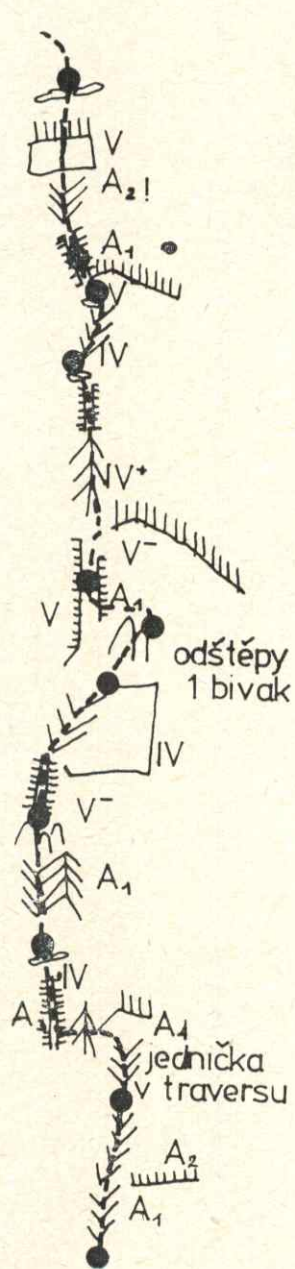
NAŠE ANKETA - NAŠE ANKETA - NAŠE ANKETA - NAŠE ANKETA - NAŠE ANKETA - NAŠE

Když šlo před léty o vrchol Kančendžengy, dostali Angličané povolení k výstupu pod jednou podmínkou: na horu vystoupit směli, ale vlastního vrcholu se dotknout nesměli. Některé prameny uvádějí, že proto, že dle víry domorodců na vrcholu sídlí některé z početných místních božstev, jiné prameny zase uvádějí, že proto, že vládce Země chtěl, aby alespoň jeden z vrcholů jeho království zůstal nedotčen. Buď jak buď, Angličané slíbili a zastavili se několik metrů pod vrcholem.

Naše otázka zní:

Co byste dělali vy, majíce himálajský vrchol na dosah ruky, dosažitelný několika kroky v chodeckém terénu a slibivše, že se ho nedotknete, protože na něm sedí nějaký pohanský panbíček?

Vaše odpovědi, obšírné nebo jednoslovné, očekává nové zařízení naší TJ Vysokohorské sporty - poštovní schránka HOTEJL, zavěšená v klubovně.

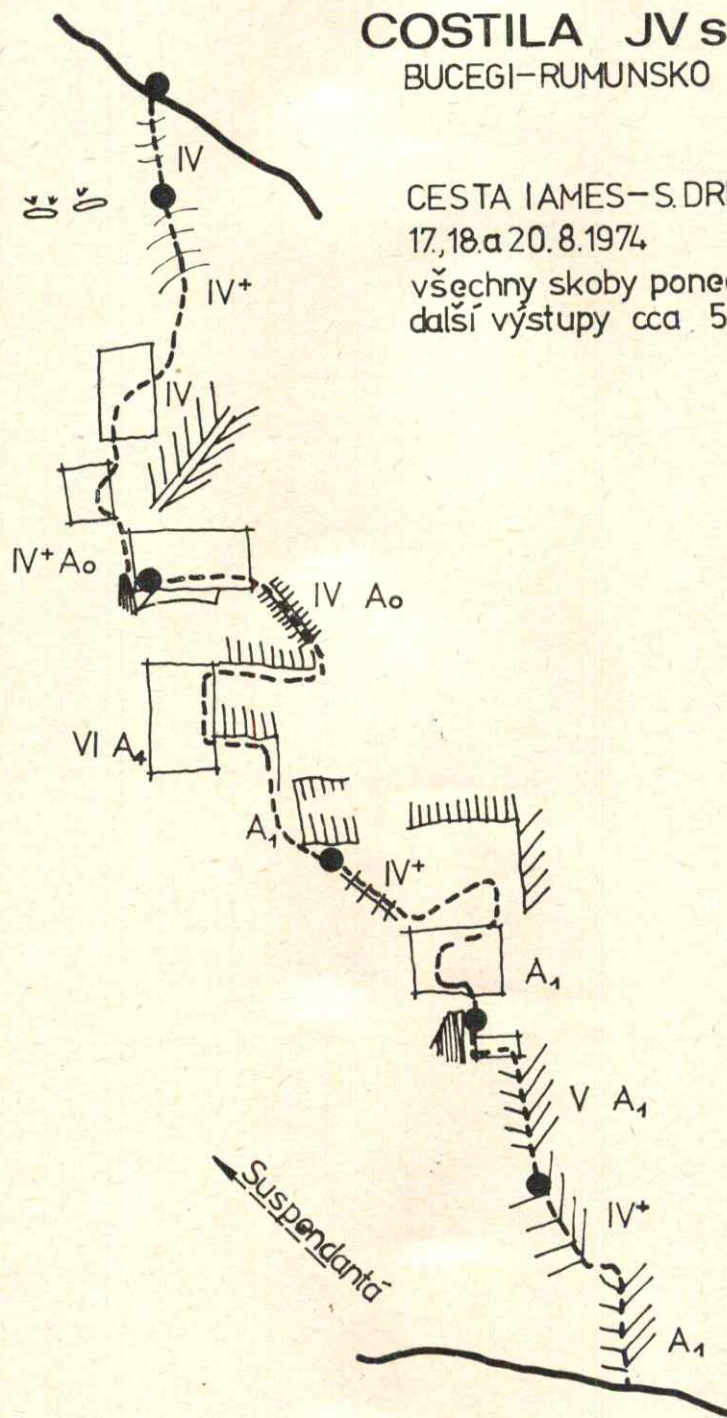
LOMNICKÝ ŠTÍT

A-KOMÍN - J.ŠMÍD viz schema v č.1/1975
 4.-6. 2. 1973 30skob, 6klínů
 délky po 20m

COSTILA JV stěna

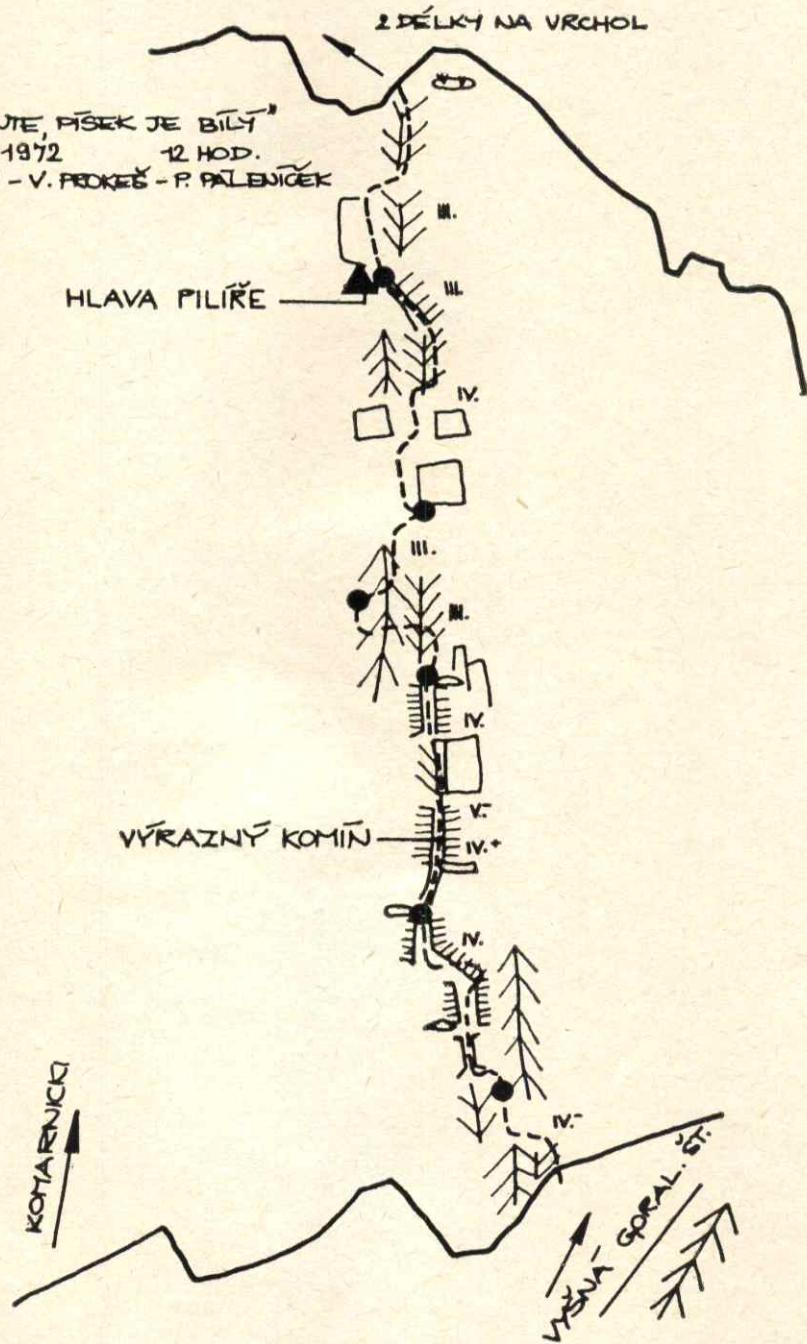
BUCEGI-RUMUNSKO

CESTA IAMES-S.DRLÍK-J.OSIF
17,18 a 20.8.1974 20 hod.
všechny skoby ponechány
další výstupy cca 5 hodin

ZADNÝ LADOVÝ S STĚNA

SERŽANTE, PÍSEK JE BÍLÝ
8.-9.2.1972 12 HOD.
Z. DRUŽ - V. PROKEŠ - P. PALENIČEK

STREDOHROT

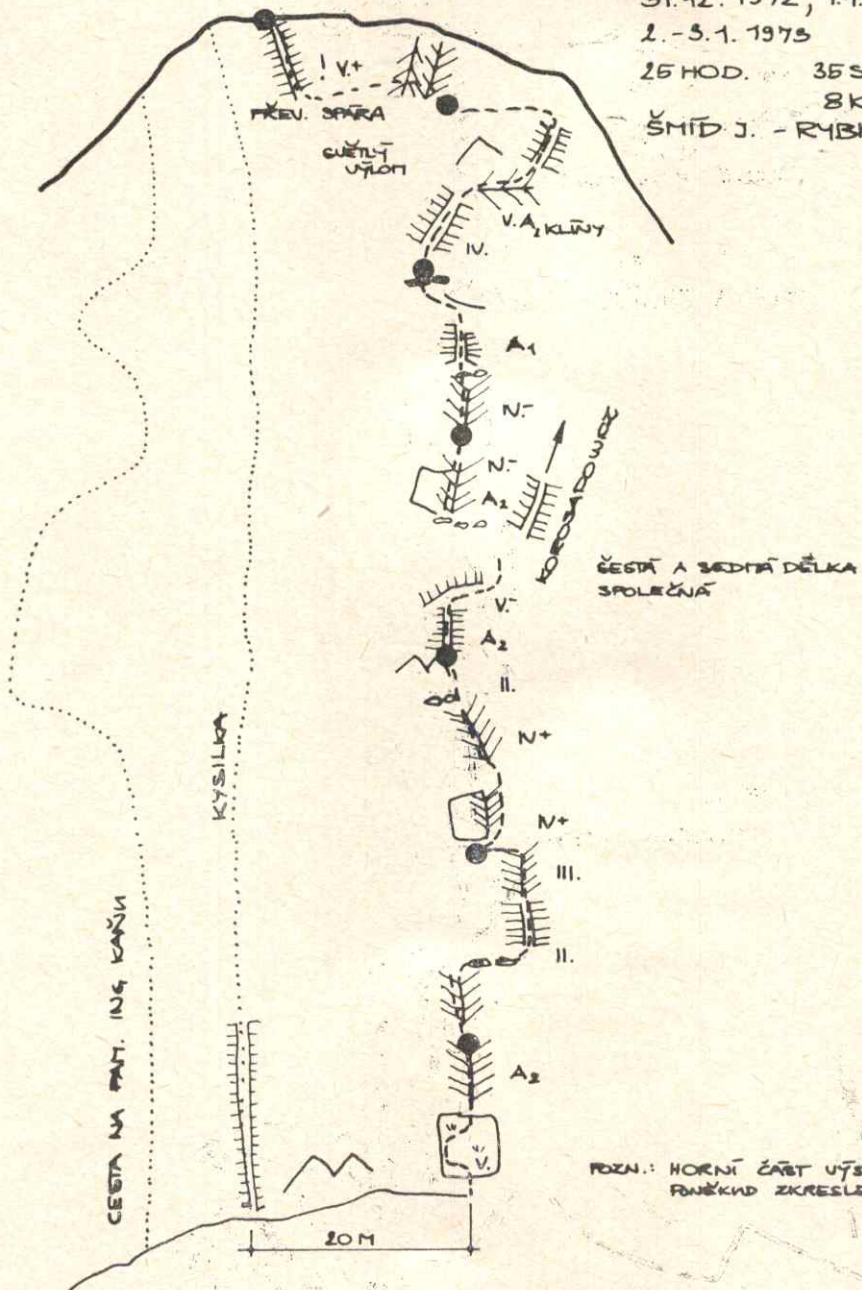
31.12.1972, 1.1.1973

2.-5.1.1973

25 HOD. 35 SKOB

8 KLÍNŮ

ŠMÍD J. - RYBIČKA J.

Mojmír Kazimír Tichák...

je živoucím příkladem na dialektickou jednotu protikladů, kterou konečně odráží i pojmenování, pod nímž je znám brněnským horolezcům. Temperamentní a citlivý jako nitroglycerin a při práci podobně výkonný. Zakladatel české horolezecké metodiky poválečných let a autor jediné naší knihy o zimním táboření. K této byl zřejmě inspirován zimním táborem v r. 1949, kdy se na Hincově plese postavené stany potopily a účastníci zachraňovali holé životy v ponožkách a spodním prádle. Tam také Kazimír získal poznatky o tepelné izolaci (spávalo se v dekách a papírových pytlích). O lavinách se poučil někdy v r. 1952, kdy se v Batizovské dolině kochal mohutností sněhových mas, aniž by tušil, že ho po zdolání protisvahu zasypou. Při méně dramatických událostech je Kazimír nevyčerpatelným zdrojem dobré pohody a starých písniček, (Stonožka, Šanghaj), spokojený a trpělivý partner na laně i u táboráku. Přesto, že se již pozdravil s Abrahámem a nedávno i s kterýmsi dopravním prostředkem, zůstalo na něm tak málo zasazených šrámů, že i stříbro ve vousecch na něm působí poněkud kašírovaně. Snad proto, že je tam nosí už dobrých třicet let.

Založil tradici Pařízka včetně nápísu u vchodu do sklepa: Kdo chce kam, ať má co chce. Prošel všemi funkcemi co jich stvořily reorganizace československé tělcvýchovy za uplynulých 30 let a při té příležitosti snad i všemi horolezeckými oddíly v Brně. Aktivně se zúčastnil založení specializované TJ Vysokohorské sporty Brno, pod jejíž vlajkou, jak se zdá, se hotoví k dalším hrdinským činům.

ing. Dr. LASBAČ

ZAJÍMAVOSTI - ZAJÍMAVOSTI - ZAJÍMAVOSTI - Z A

o-o-o-o-o-o

V Polsku má být v nejbližších letech postavena cvičná lezecká stěna. O toto prvenství ve státech RVHP se uchází město Lodž. Zda bude postavena z FEROFIXU jak pro Kapelníka navrhoval pan ing arch. J. Borkovec, nám náš stálý dopisovatel z Varšavy nesdělil.

o-o-o-o-o-o

Komise ochrany hor při UIAA uspořádala symposium s názvem "Budoucnost hor". Zúčastnilo se jej přes 400 účastníků z alpských zemí. Na závěr byly předloženy tři rezoluce, požadující přemístit střediska cestovního ruchu do nižších poloh, zakázat provoz sněžných skútrů a respektovat názory horolezců při plánování výstavby v horách. V závěru komise připomíná, že horolezci jsou nejstaršími návštěvníky hor, kde provádí jeden z nejušlechtlejších sportů. Velehory musí být uchráněny od vymožeností techniky, aby mládež měla možnost překonávat přirozené obtíže a dobrovolně se zříkat pohodlí.

o-o-o-o-o-o

Dne 16. ledna 1975 zemřel po dlouhé nemoci ve věku 76 let jeden z prvních extrémistů předválečného období Dr Jan Kazimierz D o r a w s k i .

o-o-o-o-o-o

Pod vedením z.m.s. Ivana Gálfyho se vrátila do Tater expedice z Jižní Ameriky. O jejím průběhu se dovíte v příštím čísle HOTEJLA. (Když se nám to povede.)

o-o-o-o-o-o

Budete-li cestovat po Alpách, zkuste se na chvíli zastavit v Bernu. Mají zde kromě jiných zajímavostí i alpské muzeum (Helvetiaplatz 4). Ve vědní dny je otevřeno od 9 - 12 hod. a od 14 - 16 hod. kromě pondělí dopoledne. V neděli pak mají otevřeno odpoledne až do 17 hodin.

o-o-o-o-o-o

o-o-o-o-o-o

Dočetli jsme se, že ...

... V Alpách využívají vrtulníků mnohostranně. Když koncem zimy dochází kr-
mivo, dopravují vrtulníky švýcarské Horské služby seno z Itálie ke stájím
alpských pastvinářských usedlostí...

zatímco u nás

... Tatranská Horská služba připravuje smlouvu se Slovairem o stálém zapůj-
čení vrtulníku. Zatím se musela případ od případu obracet na letku federál-
ního ministerstva vnitra.

Podle posledních zpráv byla smlouva uzavřena a vrtulník je Horské službě kdy-
koliv k dispozici.

Jenomže: zmíněný technický vynález se může zastavit ve vzduchu pouze do výš-
ky 1 800 m. V případě krátkého pádu tedy musí HS "ručně" dopravit zraněného
do kosovky, odkud je pak brisně dopraven do Spišské Soboty. (A já pořád,
proč extrémisté vyhledávají problémv nízko v dolinách!)

o-o-o-o-o-o

Navštívíte-li ještě v tomto roce na podzim nebo v příštím roce na jaře pís-
kovcovou oblast Saského Švýcarska v NDR, nepodnikejte ve svém vlastním záj-
mu výstupy na Barberinu! Její vrcholová hlava je ohrožena rozpadem; v jejím
vnitřku je totiž pískovec s nedostatkem tmelu. Pouze 10 cm silná povrchová
slupka je z pevnějšího materiálu. V brzké době má být hlava injektována a tak
si zatím odepřete tento jistě hezký a zajímavý výstup a pokud možno omezte
i pobyt v nejbližším okolí Barberiny!

o-o-o-o-o-o

Už jste četli "Postrehy" Belo Kapolky v 7. čísle Krás Slovenska? Opravdu za-
jímavý článek, nad kterým by se měl každý, kdo do Vysokých Tater a vůbec do
přírody zajíždí, zamyslet.

Kamarádi, zkuste si zapamatovat pravidlo, že konzerva se lépe snese prázdná
než vynesete plná, alespoň tak jako si pamatujete pravidlo tří pevných bodů!
A hlavně - dodržujte je !!!

o-o-o-o-o-o

Západní stěna Dru byla zdolána novou superdirtissimou. Výstup trval od 20.5.
do 8.6. t.r. Podrobnosti se čtenáři doví v HOTEJLU 4/75. Zatím je pouze známo,
že autorem cesty je Tomáš Gross, který zdolal 1 100 metrů vysokou stěnu sólo-
výstupem.

Z E S P O L E Ā N O S T I .
- - - - -

o-o-o-o-o-o

Neobvyklý zážitek nám sdělil pan ing Zdeněk Svoboda z Brna. Při jednom ze svých pravidelných zájezdů do Vysokých Tater v monsunovém období se mu podařil skutečně ojedinělý kousek. Dva mladé sviště - Ondrejka a Ferka - přinutil k pravidelnému odběru stravy z vlastní ruky. Po celotýdenním výzkumu došel sbor intelektuálů k jednoznačnému závěru, že se u sviště nejedná o hlad, ale dosud nepopsaný požitek - šňupání. Jak Ondrejko, tak Ferko totiž požívali výlučně kýchavici Lobelovu.

o-o-o-o-o-o

Pánové Maty ml. a Starý P. strávili příjemnou dovolenou v uctivé vzdálenosti od hor. Bohužel, finanční výhody plynoucí z návštěvy Bulharského pobřeží, byly nepatrné díky rafinovanému zloději, který naši bohatě vypadající dvojici připravil téměř o vše.

Ještě že byli okradeni v baru a ne během koupání!

o-o-o-o-o-o

Těsně před uzávěrkou jsme se dozvěděli, že se nám dne 20. září vdala slečna
Hanke A m b r o s o v á .

Budeme vzpomínat!

o-o-o-o-o-o

A úplně na poslední chvíli vyťukal dálnopis v redakci ohromující zprávu: narodil se malý M r k ý v k a l

Autorovi blahopřejeme; nejen k synovi, ale také k veřejnému ocenění jeho cvičitelské práce. Krátce před narozením syna mu byl totiž udělen titul "Vzorný cvičitel".

o-o-o-o-o-o

Informační bulletin horolezeckých oddílů T J Lokomotiva Brno-Komárov a
Vysokohorské sporty Brno

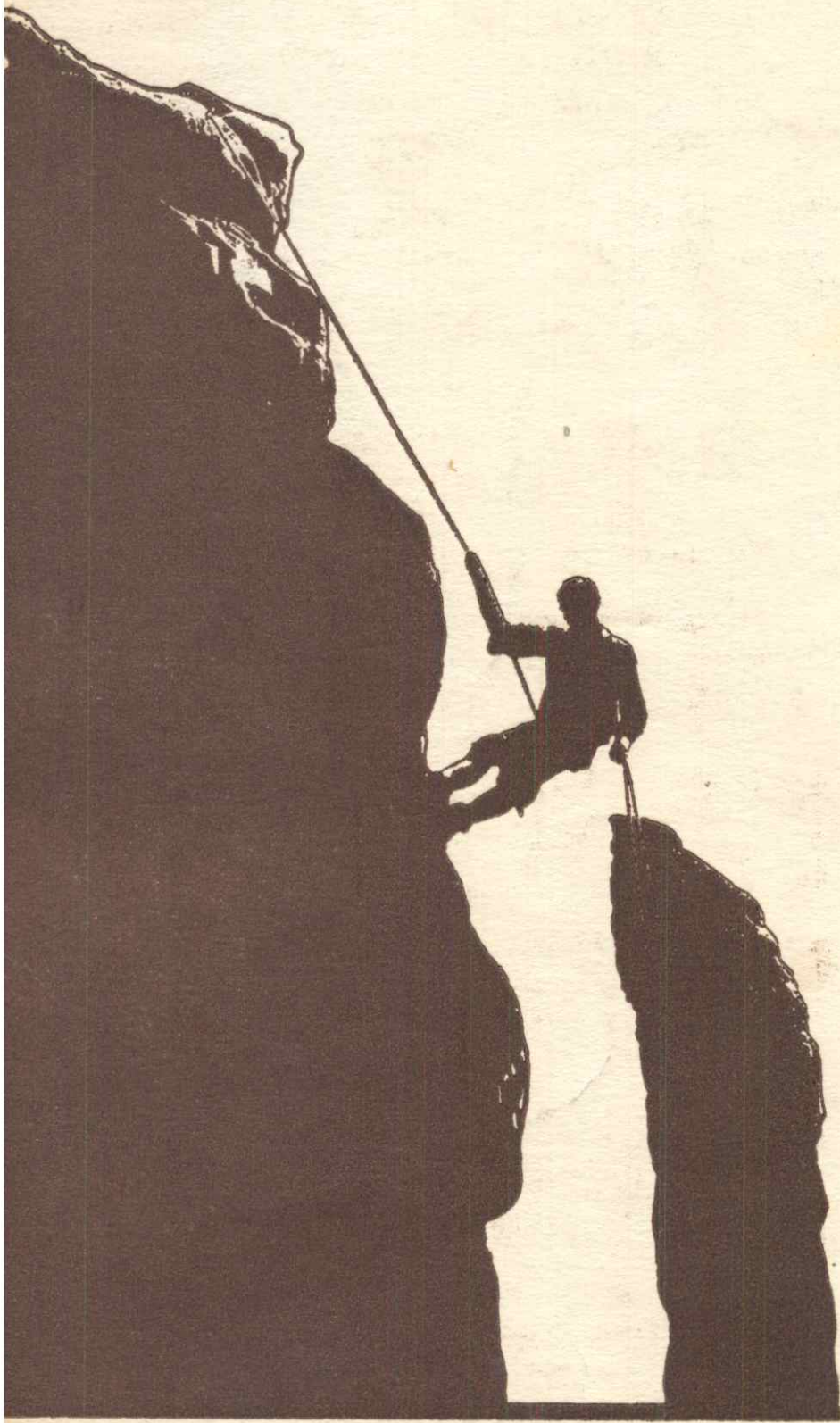
Číslo připravili: Borkovec, Krejčí, Myška, Růžička, Sitta, Skopalová

Vyšlo: říjen 1975

Příspěvky a korespondence na adresu: Jiří Růžička, Leninova 82 BRNO /61100/

O B S A H

Úvodník	J.Růžička	str. 1
Vyčerpání v horách	MUDr K.Stelzer	str. 2
Tři dny v Civettě	A.Bromová	str. 6
Příprava není zázrak	R.Messner, překlad O.Duba	str. 8
O horolezectví do důsledku	R.Cassin J.Borkovec	str. 11 str. 15
Použití vklíněnců při jištění		str. 17
Přítel z města N		str. 20
Zima na Rile	J.Tallová	str. 27
Jak se dělá Hotejl		str. 29
Anketa		str. 30
Portrét čísla		str. 31
Zajímavosti		str. 33
Ze společnosti		str. 34
Nové výstupy, mapy		

INFORMAČNÍ BULLETIN
TJ VYSOKOHORSKÉ SPOR TY BRNO
A HOROLEZECKÉHO ODDÍLU
TJ LOKOMOTIVA

◀ PRACHOV—SLANĚNÍ Z KOČKY
DOLOMITY—CAMPANILA DI BRABANTE ▶
FOTOGRAFIE M. MYŠKA